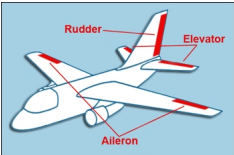

Aileron :

Uçağın yatış (roll) kontrolünü sağlar. Aileronlar birbirinin tersi yönünde hareket ederler. Vantilatör gibi çalışırlar. Yani kanadın altına hareket eden aileron çarpan hava sayesinde kanadı yukarı kaldırırken, yukarı çıkan aileron ise kanadı aşağıya doğru yönlendirir. Aileronlar kanadın firar kenarında ve flapların dış tarafında bulunurlar. Kokpitte bulunan lövyeye yada stick'in sağa - sola hareketi ile kontrol edilirler.

Elevator :

Uçağın yukarı aşağı (pitch, yunuslama) kontrolünü sağlar. Yatay stabilizenin firar kenarında bulunurlar. Elevatorlerin yukarı hareket etmesi ile bu yüzeylere çarpan hava sayesinde uçağın kuyruk kısmı aşağı hareket eder, uçağın burnu ise yukarı hareket eder. Tam ters durumda ise elevatorlerin aşağı hareket etmesi durumunda kuyruk kısmı yukarı, burun kısmı ise aşağı hareket eder. Kokpitte lövyeye ya da stick'in ileri - geri hareketi ile kontrol edilirler.

Rudder :

Uçağın dönüş (yaw) kontrolünü sağlar. Dikey stabilizenin firar kenarında bulunur. Rudder'ın sağa hareketi ile yüzeye çarpan hava sayesinde uçağın kuyruk kısmı sola doğru kayar, burun kısmı ise sağa doğru hareket eder. Rudder'ın sola hareketinde ise uçak kuyruğu sağa doğru kayarken burun kısmı sola doğru hareket eder. Kokpitte rudder pedalları ile kontrol edilirler. sağ pedala basarak sağa dönüş sol pedala basarak ise sola dönüş sağlanır. Pedallar asimetric çalışır.

Flaperon :

Kanatların, firar kenarında yer alırlar. Birlikte çalıştırılarak Flap görevi asimetric çalıştırılarak ise

Aileron görevi görürler. Fly-By Wire (elektronik kumandalı uçuş) sistemi bulunan uçaklarda vardır. Örneğin: F-16 savaş uçağı

Taileron :

Elevator ve Aileron un birlikte kullanıldığı kontrol yüzeyleridir. Simetrik çalışarak Elevator görevi, asimetrik çalışarak da Aileron görevi yaparlar. Örneğin: Tornado, F-16

Tamamı Hareketli Yatay Stabilize :

Yatay stabilize tümüyle hareket eder. Hem Elevator hem de yatay stabilize görevini görür. Aynı elevator gibi çalışır ve lövyeden kumanda alır, büyük gövdeli uçaklarda ise pedestal veya lövyeye üzerindeki elektrikli switch'ler vasıtası ile ayar amaçlı kumanda edilirler. Ses hızından yüksek hızlarda uçan savaş uçaklarında elevator ile kumanda mümkün olmadığı için Hareketli Yatay Stabilize kullanılır.

Elevon :

Elevator ve Aileron görevini gören kontrol yüzeyleridir. Delta kanatlı uçaklarda kullanılır. Taileron ve Elevon arasındaki fark Taileron yatay stabilize üzerindedir. Elevon ise kanat üzerindedir.

Canard / Foreplane :

Bazı tip uçakların burun kısmında ve kanat önünde yer alan kontrol yüzeyleridir. Yatay stabilize ve Elevator görevi yaparlar. Uçak yere indikten sonra ise hava freni görevi görürler. Daha çok delta kanatlı uçaklarda kullanılırlar. Eurofighter Typhoon savaş uçağında vardır.

Kaynak: ucaktek.com